

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/115/2022
Identifikačné číslo spisu: 4420201696
Dátum vydania rozhodnutia: 24.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:4420201696.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. I., N. XXX, zastúpeného Sidor a partneri, s. r. o., Hlohovec, Železničná 4/A, IČO: 52 635 970, proti žalovanej Home Credit Slovakia, a.s., Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpenej Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., Trenčín, 1. mája 173/11, IČO: 47 234 679, o zaplatenie 14 603,32 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 13Csp/42/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 15. decembra 2021 sp. zn. 5CoCsp/29/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 15. decembra 2021 sp. zn. 5CoCsp/29/2021 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 11. júna 2021, č. k. 13Csp/42/2020-530, uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 14 603,32 eura spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne od 11. apríla 2020 do zaplatenia (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II.).

1.1. Vychádzajúc z ustanovení § 451, § 456, § 52, § 53, § 54, § 41, § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“), § 501, § 502, § 507 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“ alebo „Obchodný zákonník“), § 1 ods. 2, § 9 ods. 2 a § 11 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“) súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je podaná dôvodne.

1.2. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že strany sporu dňa 25.3.2014 uzatvorili úverovú zmluvu pod č. X. XX/XXXXXX a žalobca ako kupujúci uzavrel kúpnu zmluvu s AUTOCENTRUM AAAAUTO a.s.. Z obsahu úverovej zmluvy v nadväznosti na kúpnu zmluvu z rovnakého dňa je zrejmé, že z úveru uzavretého medzi žalobcom a žalovanou bola financovaná podstatná časť kúpnej ceny motorového vozidla a to v sume 17 295,70 eura. Nie je preto zrejmé z akého dôvodu mala celková

výška úveru uvedená v bode 3 úverovej zmluvy predstavovať sumu 20 253 eur, pričom suma v tejto výške žalobcovi nikdy poskytnutá nebola a žalovaná z úveru uhradila na kúpnu cenu vozidla iba sumu 17 295,70 eura, z čoho je zrejmé, že ide o nesprávne uvedenie celkovej výšky úveru a tým ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku.

1.3. Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade ide o spotrebiteľský spor súd prvej inštancie i s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2012 sp. zn. 5Cdo/26/2011 podrobil súdnej kontrole predmetnú úverovú zmluvu a zistil, že celková výška úveru v nej uvedená nie je správna, nakoľko žalobcovi bol reálne poskytnutý úver iba v sume 17 295,70 eura, a nie v sume 20 253 eur, pričom poplatok 200 eur je opakovane započítavaný do istiny, v dôsledku čoho je ovplyvnená i výška RPMN, ktorá v skutočnosti mala byť uvedená vo výške 28,10 % a nie vo výške 25,80 %.

1.4. Prvoinštančný súd s ohľadom na uvedené zistenia konštatoval, že uvedená úverová zmluva je pre jej rozpor so zákonom v časti týkajúcej sa určenia výšky RPMN, výšky úroku ako aj pre nesprávne uvedenú celkovú výšku úveru podľa § 11 ods. 1 písm. b) a d) zákona č. 129/2010 Z. z., účinného v rozhodnom období bezúročná a bezpoplatková. V konaní bolo nesporné a preukázané, že žalobca z predmetného úveru žalovanej uhradil sumu 31 899,02 eura, t. j. sumu o žalovanú sumu vyššiu, než uhradiť mal pri konštatovaní bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru. Preto bol žalobca povinný z daného úveru uhradiť žalovanej iba istinu vo výške 18 277,70 eura. Teda zo strany žalovanej došlo k bezdôvodnému obohateniu sa podľa § 451 OZ, pretože prijala plnenie z neplatného právneho úkonu. Konanie žalovanej ako veriteľky je taktiež v rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ veriteľka požadovala od žalobcu ako od dlžníka niečo iné, než to, čo je obvyklé (úrok nad rámec jeho obvyklej výšky, resp. opakovaný poplatok 200 eur, ktorý už raz bol započítaný do istiny úveru). Takéto konanie veriteľky, t. j. žalovanej zákon sankcionuje bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru.

1.5. Vo vzťahu k žalovanej vznesenej námietke premlčania, súd prvej inštancie uviedol, že na ňu neprihliadol, pretože nemal za preukázané tvrdenie žalovanej, že žalobca už v roku 2017 vedel o možnosti uplatniť si právo na vydanie bezdôvodného obohatenia z rovnakého titulu ako v tomto konaní. Podľa zistení súdu bol žalobca oslovený spoločnosťou nebud' dlžník s. r. o., ktorej odoslal listinné dôkazy, avšak v konaní preukázané nebolo, že by táto spoločnosť mala od žalobcu poverenie na uplatnenie tohto nároku voči žalovanej a najmä ani to, že by následne bola žalobcu informovala o jeho nároku a možnosti takýto nárok si voči žalovanej uplatniť. So zreteľom na uvedené premlčacia doba mohla začať plynúť až v roku 2020, kedy sa preukázateľne žalobca o tomto nároku dozvedel.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Nitre rozsudkom z 15. decembra 2021 č. k. 5CoCsp/29/2021-599, rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že dospel k záveru o nevyhnutnosti aplikácie postupu v zmysle § 388 CSP z dôvodu, že súd prvej inštancie sa z hľadiska právneho posúdenia nesprávne vysporiadal so vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovanej. Odvolací súd sa nestotožnil s konštatáciou prvoinštančného súdu v tom smere, že v konaní nebolo preukázané, že spoločnosť nebud' dlžník, s.r.o. by disponovala poverením od žalobcu na uplatnenie tohto nároku voči žalovanej a najmä ani to, že by bola riadne následne žalobcu informovala o jeho nároku a možnosti si takýto nárok aj voči žalovanej uplatniť. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že prvoinštančný súd sa dôsledne nevysporiadal s obsahom plnomocenstva udeleného žalobcom spoločnosti nebud' dlžník, s.r.o. a plnomocenstva udeleného spoločnosťou nebud' dlžník, s.r.o. AK-KRUPA s.r.o., z obsahu ktorých pre odvolací súd na rozdiel od prvoinštančného súdu nevyplýva žiadna závada, pri ktorej by bolo možné konštatovať neplatné poverenie, resp. plnomocenstvo ohľadne uplatnenia nároku žalobcu voči žalovanej. Práve naopak, výsledkom právnej relevantnosti oboch vystavených plnomocenstiev je práve predžalobná výzva k úverovej zmluve zo dňa 10. februára 2017 vyhotovená AK-KRUPA s.r.o., podľa ktorej sa žalovanej okrem iného navrhuje podpísť dohodu o urovnaní s tým, že bude jednoznačne určená povinnosť klienta, t. j. žalobcu uhradiť úver v zmysle danej zmluvy o úvere len vo výške istiny, pričom poskytnutý úver bude bezúročný a bez poplatkov.

2.2. Zdôraznil, že so zreteľom na obsah predžalobnej výzvy, sa priklonil k odvolacej námietke žalovanej spočívajúcej v tom, že uplatnený nárok žalobcu na základe ním podanej žaloby je na základe vznesenej

námietky premlčania žalovanou premlčaný, pretože bol uplatnený po uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby.

2.3. Odvolací súd v súvislosti s márnym uplynutím 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie žalobného nároku poznamenal, že v predmetnej predžalobnej výzve žalobca získal podrobnú a precíznu informáciu o tom, koho a akú výšku môže v rámci občianskoprávnej žaloby žalovať, pretože v zmysle tejto predžalobnej výzvy bol ochotný zaplatiť iba poskytnutú istinu úveru bez úrokov a poplatkov. Vzhľadom k tomu, že predžalobná výzva je zo dňa 10. februára 2017, pričom žalobca podal žalobu na súde prvej inštancie až v apríli 2020, čo je viac ako 13 mesiacov, po uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle § 107 ods. 1 OZ, podanú žalobu pre premlčanie uplatneného nároku žalobcu v celom rozsahu zamietol.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) namieta v súvislosti s nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu spočívajúcim v nenariadení pojednávania napriek odlišným skutkovým záverom týkajúcich sa skutočností ovplyvňujúcich plynutie premlčacej doby žalobcom uplatneného nároku. V tejto súvislosti konkrétne poukázal na rozdielny názor odvolacieho súdu pri prehodnotení platnosti plnomocenstiev medzi žalobcom a spoločnosťou nebud'ďlžník, s.r.o. a plnomocenstva udeleného spoločnosťou nebud'ďlžník s.r.o. a AK-KRUPA s.r.o., so záverom že tieto nie sú neplatné, a preto sa žalobca už z predžalobnej výzvy dozvedel (čo ale z dokazovania vykonaného prvoinštančným súdom nevyplývalo) o podstatných skutkových okolnostiach pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, a to bez skúmania toho, či sa žalobca s uvedenou výzvou aj reálne oboznámil. V tejto súvislosti tiež vytýkal odvolaciemu súdu prekvapivosť napadnutého rozhodnutia, keď súd prvej inštancie otázku platnosti/neplatnosti uvedených plnomocenstiev nepovažoval za právne významnú pre posúdenie žalovaného nároku na rozdiel od odvolacieho súdu, ktorý na tejto skutočnosti založil domnienku vedomosti dovolateľa vo vzťahu k bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného úveru a dospel k odlišnému záveru bez možnosti strán vyjadriť sa.

3.2. Nesprávne právne posúdenie (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) žalobca videl pri riešení jednak otázky začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ktorú odvolací súd vyriešil tak, že určil začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby práva na vydanie (v tom čase neexistujúceho bezdôvodného obohatenia) na deň 10. februára 2017 pre všetky plnenia poskytované dovolateľom na úver zo Zmluvy v budúcnosti, t. j. po dni 10. februára 2017. Poukazujúc na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5MCdo/17/2009, 5Cdo/121/2009, 1Cdo/67/2011, 3Cdo/167/2017 a 8Cdo/91/2020 dovolateľ mal za to, že „aj v prípade že by dovolateľ nadobudol skutočnú vedomosť o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru zo Zmluvy ku dňu 10.2.2017 (čo nenadobudol), a následne by plnil žalovanému na Zmluvu bez právneho dôvodu, nebolo možné ustáliť beh plynutia objektívnej premlčacej doby na deň 10.2.2017 aj pre v budúcnosti dovolateľom poskytované plnenia na Zmluvu. Potom s prihliadnutím na závery odvolacieho súdu ako aj ustálenú súdnu prax odvolacieho súdu v tom, že bezdôvodné obohatenie sa nemôže premlčať skôr ako vznikne - objektívna premlčacia doba plynula pre každú splátku poukázanú žalobcom žalovanému na Zmluvu dňom nasledujúcim po dni plnenia a nepremĺčala sa skôr ako za dva roky o do dňa keď bolo plnenie dovolateľom žalovanému poskytnuté - premlčacia doba (za dva roky odo dňa keď k bezdôvodnému obohateniu došlo) bola teda najmenej vo vzťahu k splátke z dňa 10.4.2018 podaním žaloby dňa 10.4.2020 zachovaná.“. Zároveň videl i nesprávne právne posúdenie v otázke týkajúcej sa určenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktoré plnenie bolo bezúročné a bez poplatkov, vo vzťahu ktorej odvolací súd na základe posúdenia platnosti plnomocenstiev, obsahu a dátumovej špecifikácie predžalobnej výzvy z 10. februára 2017 (bez preukázania toho, či sa predmetná predžalobná výzva dostala do dispozície dovolateľa, aby sa s jej obsahom mohol oboznámiť) založil domnienku vedomosti dovolateľa o rozhodujúcich skutkových okolnostiach t. j. vedomosti o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru zo zmluvy, podľa dátumovej špecifikácie predžalobnej výzvy a určil tak začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby vo vzťahu k celému dovolateľom uplatnenému nároku, bez ohľadu na to či táto vedomosť dovolateľa bola preukázaná ako aj bez ohľadu na to, kedy

vzhľadom na čas plnenia sa žalovaný na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil. Odkazujúc na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/29/2021, 7Cdo/79/2021 a 7Cdo/181/2020 bol však dovolateľ názoru, že „z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplýva, že nebolo preukázané tvrdenie žalovaného o tom, že žalobca mal už v roku 2017 vedomosť o tom, že úver zo Zmluvy vyplývajúci je bezúročný a bez poplatkov, tiež s poukazom na dovolateľom označenú ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu týkajúcej sa výkladu dovolacieho súdu v právnej otázke určenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktoré plnenie bolo bezúročné a bez poplatkov, a ktoré vyžaduje skutočnú a preukázanú vedomosť o tejto skutočnosti - subjektívna premlčacia doba žalobcovi začala plynúť dňom 9.4.2020, kedy preukázateľne získal vedomosť o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru zo Zmluvy.“.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu spochybnila tvrdenia žalobcu a navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 „CSP“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Z obsahu dovolania žalobcu je zrejmé, že namieta (aj) nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (bod 3.1).

9. V zmysle § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva

na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa a účinne námietskami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

9.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 8Cdo/56/2017).

9.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

10. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu žalobca videl v tom (bod 3.1.), že odvolací súd napriek tomu, že sa nezaoberal skutkovým stavom, ktorým sa zaoberal súd prvej inštancie, na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Podľa § 188 ods. 1 CSP súd vykonáva dôkazy na pojednávaní.

13. Podľa § 187 CSP za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov (ods. 1). Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (ods. 2).

14. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

15. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

16. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

17. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že ak odvolací súd v rámci preskúmania rozhodnutia súdu prvej inštancie dôjde k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie zopakuje. Uvedená povinnosť odvolacieho súdu vyplýva z princípu priamosti, ktorý v tomto prípade znamená, že odvolací súd nemôže dôkazy vykonané súdom prvej inštancie sám len prehodnotiť. O nové hodnotenie dôkazov ide tam, kde má odvolací súd iný názor na spoľahlivosť dôkazného prostriedku. Zároveň, ak chce odvolací súd vstúpiť do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je rozhodnutie súdu

prvej inštancie založené, obligatórne musí byť nariadené odvolacie pojednávanie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1279, 1287). Odvolací súd musí zopakovať dôkazy vykonané súdom prvej inštancie, ak vykonané dôkazy mali byť podľa názoru druhoinštančného súdu hodnotené odlišne, ako sa stalo v konaní pred prvoinštančným súdom (pozri napr. Krajčo, J. a kol. Občiansky súdny poriadok I. diel. Komentár. V. aktualizované vydanie. Bratislava: EUROUNION, 2010, 851 s.: „Iba po opakovaní dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa alebo po vykonaní nových dôkazov môže odvolací súd dospieť k iným skutkovým záverom.“; podobne Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R. et al. Občianský soudní řád. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2013, 662 s.: „Odvolací soud nemůže jen na základě důkazů provedených soudem prvního stupně dospět k jiným skutkovým zjištěním než soud prvního stupně, tedy aniž by tyto důkazy zopakoval, hodnotil je jinak než soud prvního stupně. Je zásadně nepřijatelné, aby odvolací soud, jestliže se chce odchýlit od hodnocení důkazů soudem prvního stupně, tyto důkazy hodnotil jinak, aniž by je sám opakoval.“, alebo Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kolektiv Občianský soudní řád. 7. vydání. Praha: 2006, 1134 s.: „Odvolací 14 soud zopakuje důkazy již provedené před soudem prvního stupně zejména tehdy, jestliže... by provedené důkazy měly být podle názoru odvolacího soudu hodnoceny odlišně, než se stalo za řízení před soudem prvního stupně.“).

18. Odvolací súd je ako riadny opravný súd súčasne viazaný aj skutkovým súdom. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov sú však značne obmedzené, pretože v zásade je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. V prípade pochybností o jeho správnosti má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tak, že opakovane dôkazy vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovať zásadu priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Zásada priamosti je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/98/2017, 2Cdo/70/2017, 4Cdo/229/2019).

19. V posudzovanej veci dospel súd prvej inštancie k záveru, že „Pokiaľ ide o žalovaným vznesenú námietku premlčania, na túto súd neprihliadol. Je tomu tak preto, že nie je preukázané tvrdenie žalovaného o tom, že žalobca už v roku 2017 vedel o možnosti uplatniť si právo na vydanie bezdôvodného obohatenia z rovnakého titulu ako v tomto konaní. Podľa toho, čo sa v tomto konaní zistilo, bol žalobca oslovený spoločnosťou Nebud' dlžný, ktorej odoslal listinné dôkazy, avšak nebolo preukázané, že by táto spoločnosť mala od neho poverenie na uplatnenie tohto nároku voči žalovanému a najmä ani to, že by bola následne žalobcu informovala o jeho nároku a možnosti takýto si voči žalovanému uplatniť. Preto podľa názoru súdu premlčacia lehota mohla začať plynúť až v roku 2020, kedy sa preukázateľne žalobca o tomto nároku dozvedel.“.

20. Odvolací súd následne na odvolanie žalovanej veci prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (aplikujúc zrejme § 384 ods. 1 CSP a contrario), vychádzajúc pritom zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorý ale po právnej stránke posúdil inak. Rozhodnutie súdu prvej inštancie odvolací súd zmenil.

20.1. Podľa odvolacieho súdu bolo pri posudzovaní vznesenej námietky premlčania žalovanou rozhodujúce, že „... prvoinštančný súd sa dôsledne nevysporiadal s obsahom plnomocenstva udeleného žalobcom spoločnosti. Nebud'dlžník, s.r.o. (č. l. 251) a plnomocenstva udeleného spoločnosťou nebud'dlžník, s.r.o. AK-KRUPA s.r.o. (č. l. 250), z obsahu ktorých pre odvolací súd na rozdiel od prvoinštančného súdu nevyplýva žiadna závada, pri ktorej by bolo možné konštatovať neplatné poverenie, resp. plnomocenstvo ohľadne uplatnenia nároku žalobcu voči žalovanému. Práve naopak, výsledkom právnej relevantnosti oboch vystavených plnomocenstiev je práve predsporová výzva k úverovej zmluve zo dňa 10.2.2017 vyhotovená AK-KRUPA s.r.o., podľa ktorej sa žalovanému okrem iného navrhuje podpísať dohodu o urovnaní s tým, že bude jednoznačne určená povinnosť klienta, t. j. žalobcu uhradiť úver v zmysle danej zmluvy o úvere len vo výške istiny, pričom poskytnutý úver bude bezúročný a bez poplatkov.“.

20.2. Zmenu odvolaním napadnutého rozhodnutia prvoinštančného súdu následne odôvodnil tým, že: „Na základe takéhoto obsahu predsporovej výzvy nachádzajúcej sa na č. 1. 252 odvolací súd sa priklonil k odvolacej námietke žalovaného uplatnenej okrem iných námietok v jeho odvolaní zo dňa 22.6.2021 spočívajúcej v tom, že uplatnený nárok žalobcu na základe ním podanej žaloby je na základe vznesenej námietky premlčania žalovaným premlčaný, pretože bol uplatnený po uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby. Aj odvolací súd na margo márneho uplynutia 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby v prípade žalobcu na uplatnenie jeho žalobného nároku poznamenáva, že v predmetnej predsporovej výzve žalobca získal podrobnú a precíznu informáciu o tom, koho a akú výšku môže v rámci občianskoprávnej žaloby žalovať, pretože v zmysle tejto predsporovej výzvy bol ochotný zaplatiť iba poskytnutú istinu úveru bez úrokov a poplatkov. Vzhľadom k tomu, že predsporová výzva je zo dňa 10.2.2017, pričom žalobca podal žalobu na súde prvej inštancie až v apríli 2020, čo je viac ako 13 mesiacov, po uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle § 107 ods. 1 Obč. zákonníka, odvolací súd podanú žalobu pre premlčanie uplatneného nároku žalobcu v celom rozsahu zamietol.“

21. Podstatou zistenia skutkového stavu veci je úsudok - záver sudcu, resp. senátu o tom, ktoré z rozhodujúcich sporných skutočností sú pravdivé, t. j. ktoré z nich bude považovať za dokázané. Až súhrn týchto skutočností vytvára zistený skutkový stav.

22. Z uvedeného v bodoch 19 a 20 je zrejmé, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové závery, ako súd prvej inštancie, bez toho, aby vo veci vykonal (zopakoval) v potrebnom rozsahu dokazovanie. Odvolací súd plnomocenstvo udelené žalobcom spoločnosti nebud' dlžník, s.r.o. a plnomocenstvo udelené spoločnosťou nebud' dlžník, s.r.o. spoločnosti AK-KRUPA s.r.o. na rozdiel od prvoinštančného súdu považoval za riadne a oprávňujúce spoločnosť AK-KRUPA s.r.o. v zastúpení žalobcu predžalobnou výzvou uplatniť si sporný nárok voči žalovanému, čím potom žalobca podľa tohto súdu disponoval podrobnou a precíznou informáciou o tom, koho a akú výšku môže v rámci občianskoprávnej žaloby žalovať, keďže vo výzve vyjadril ochotu zaplatiť žalovanej poskytnutú istinu úveru bez úrokov a poplatkov. A keďže predžalobná výzva je zo dňa 10.2.2017 a žalobca podal žalobu na súde prvej inštancie až v apríli 2020, čo je viac ako 13 mesiacov, stalo sa tak podľa odvolacieho súdu až po uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, preto podanú žalobu v rámci zmeny rozsudku súdu prvej inštancie pre premlčanie uplatneného nároku zamietol. Ustanovenie § 383 CSP síce umožňuje odvolaciemu súdu, aby dospel k vlastnému zisteniu skutkového stavu, ktoré môže byť odlišné od zistenia, ktoré urobil súd prvej inštancie, avšak len za predpokladu, že dokazovanie sám opakuje a zadováži si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie v zmysle § 191 ods. 1 CSP. Odvolací súd však týmto spôsobom nepostupoval, pretože k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie pristúpil bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie a tým neprípustne prehodnotil skutkové zistenia súdu prvej inštancie a dospel k odlišnému rozhodnutiu.

23. Odvolací súd namiesto toho, aby vo veci nariadil pojednávanie, nariadil len verejné vyhlásenie rozhodnutia, na ktorom vyhlásil zmenený rozsudok. Odvolací súd tak pred vydaním konečného rozhodnutia vo veci postupoval v rozpore s § 382, § 383, § 384 ods. 1, § 385 ods. 1 CSP a tiež s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu (pozri napr. sp. zn. 5Cdo/131/2009, 7Cdo/110/2018) a ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 400/2009, II. ÚS 506/2013).

24. Uplatnené námietky nedostatočného zistenia skutkového stavu veci bez prejednávania veci odvolacím súdom na nariadenom pojednávaní zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

25. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej zmätočnosťnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami dovolateľa a správnosťou právnych záverov (t. j. námietkami dovolateľa o nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP), na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu. Totiž v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (pozri 1Cdo166/2017, 2Cdo/88/2017,

3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

26. Dovolací súd zároveň pripomína, že ak dovolací súd (obdobne to platí i pre súd odvolací) zruší rozsudok odvolacieho súdu a vráti mu vec na ďalšie konanie, odvolací súd nesmie odôvodnenie svojho nového rozsudku koncipovať tak, že iba dopĺňa pôvodné odôvodnenie zrušeného rozsudku. Zrušený rozsudok v čase opätovného rozhodovania už právne neexistuje (obdobne pozri nález Ústavného súdu SR z 26. apríla 2017, sp. zn. II. ÚS 754/2016).

27. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v zmysle týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

28. Ak bolo rozhodnutie odvolacieho súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP); v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 1 a 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.